

INGLIZ VA O‘ZBEK NASRIDA AYOL OBRAZINING BADIY TASVIRI

Ozoda Zokirjon qizi Yozdonqulova

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti O‘zbek tili va adabiyoti 1-kurs magistranti

o.yozdonqulova@dtpi.uz <https://orcid.org/0009-0000-7082-0248>

ANNOTATSIYA

Hozirgi globallashuv jarayonida xalqimizning ma’naviy, siyosiy va diniy savodxonligini yuksaltirish zamonamizning eng muhim talabi bo‘lib, bu borada ayollar masalasi alohida ahamiyat kasb etadi. Maqolada ingliz va o‘zbek nasrida ayollar obrazining xususiyatlari ko‘rib chiqiladi. Har bir xalq milliy qarashlaridan kelib chiqqan holda o‘z adabiyotida ayol obrazini turlicha tasvirlaydi. O‘zbek nasrida ayol timsoli ona, rafiq, uy bekasi sifatida tasvirlansa, ingliz adabiyotida esa bularga qo‘shimcha sifatida ayol ishbilarmon tadbirkor, ishchi xodim kabi vazifalarni ham bajaradi. Ingliz adabiyotida ham ayol obrazi davrlar davomida tadriji o‘zgarib borgan. XIX asr ingliz nasrida ayol obrazi erkak yozuvchilar tomonidan to‘laqonli ideallashtirilgan holda yaratilgan. Shuningdek, maqolamizda ayol va jamiyat munosabatlari ham turli jihatdan o‘rganiladi. Adabiyotlarni tahlil qilar ekanmiz biz ayol obrazini yaratishda asosan ayol va jamiyat o‘rtasidagi munosabatdan, ayolning jamiyat qatlamlarida qanday tan olinishi va uning jamiyatda, oilada o‘rnini tahlil qilgan holda ayolning nasrda tasvirlanishiga baho berish mumkin. Har bir milliy adabiyotda ayol obraziga keladigan bo‘lsak, u o‘sha xalqning tabiatiga, zamon ruhiga mos tarzda aks etadi, idrok qilinadi. Binobarin, bir xil sharoitda harakat qiladigan personajlar har bir adabiyotda turlicha gavdalanadi.

Kalit so‘zlar: ayol psixologiyasi, timsollar, obraz, stereotip, personaj.

KIRISH

Istiqlol davri — o‘zbek adabiyotshunosligining xalqaro maydondagi o‘rni va nufuzini oshirishni, hozirgi adabiy jarayon hodisalarini tanqidiy o‘rganish va o‘zlashtirishni, milliy-madaniy merosimizni tadqiq etishni, bugungi globallashuv jarayonida qadriyatlarni anglash zaruratining badiiy adabiyot mohiyatiga yanada chuqur kirib borishini, badiiy asarlarning jahon adabiyoti rivojida munosib o‘rnini asoslashni va keyingi davr adabiyotiga kuchli ta’sir o‘tkazgan ijodkorlar merosini o‘rganishni taqozo etmoqda. Shundan kelib chiqib, bugungi madaniy-ma’rifiy sohalaridagi islohotlar jarayoni o‘zbek adabiyotshunosligi oldiga ham qator yangi vazifalar qo‘ymoqda.

Xususan, adabiyot nazariyasi, poetika, nazm, xalqaro adabiy aloqalar va adabiy ta'sir masalalari, mumtoz adabiyot tarixi, tarjimashunoslik, adabiy-estetik, badiiy-falsafiy tafakkur takomili singari sohalarda ayol obrazini talqin etish va ifodalash muammolari jahon va o'zbek ilm-fani uchun tadqiq manbaiga aylangan. Ma'lumki, har qanday adabiyot o'z g'oya va personajlari bilan ajralib turadi. Shunga ko'ra, barcha zamonlarda ayol siymosiga, ayol xarakterini ochib berishga bag'ishlangan asarlar yaratilgan. Bu esa ayolning jamiyat va insoniyat hayotidagi o'rni, ayol timsolining dolzarbligidan dalolat beradi. Ayol obrazi hozirda turli fanlar va san'atning barcha turlarida (kino, teatr, haykaltaroshlik, rassomchilik, raqs, badiiy adabiyot, san'atshunoslik, psixologiya) muhim muammo sifatida o'rganilmoqda. Ammo bu boradagi ishlar bugungi kun ayolining ichki dunyosini, ijtimoiy-siyosiy faoliyatini, onalik, bekalik kabi zalvorli majburiyatini, ularning go'zallik, aql va donishmandlik timsoli sifatidagi qirralarini yetarli darajada ochib berishda ko'zlangan maqsadga erishilmayapti.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

O'zbek nasrida ayol obrazi talqini mumtoz va zamonaviy adabiyotda ko'p uchraydi. XX asrning dastlabki yillarida ayollar obrazlari mahorat bilan yoritilgan asarlar soni yanada oshdi va ular orasida aynan nasriy janrda yozilgan asarlarni alohida ko'rsatish mumkin. Misol uchun, Kumushbibi, Zaynab ("O'tkan kunlar"), Zebi ("Kecha va kunduz"), Unsin ("Dahshat"), Gulnor ("Qutlug' qon"), Saida ("Sinchalak") obrazlari o'zbek nasrida yaratilgan ayol siymosi mohirlik bilan ochib berilgan asarlar sirasiga kiradi. Zamonaviy adabiyotshunoslikda esa ayol obrazini yoritishga qaratilgan asarlar juda ko'p bo'lmasa-da, lekin deyarli har bir asarlarda ayol xarakterini, ayolning ichki kechinmalarini to'laqonli ochib beruvchi qahramonlar mavjud. Adabiyot millat ko'zgidir. Har bir millat yoki mamlakat adabiyotini o'qib kuzatar ekanmiz, asardagi qahramonlar orqali o'sha millat madaniyatini ham ko'z oldimizga keltiramiz. Qolaversa, belgilangan mavzular va umuminsoniy qadriyatlar barcha millatlarga ta'sir qiladi. Turli mualliflarning bu boradagi asarlari xalq og'zaki ijodi bilan birgalikda har bir xalqning keyingi avlodlari uchun adabiy meros sifatida xizmat qiladi. Dunyoning turli xalqlari madaniyatlari doimo bir-biri bilan chambarchas bog'lanib, adabiyot orqali ham madaniy, ham ma'naviy jihatdan boyib boradi va o'ziga xosligi bilan ajralib

turadigan, ayni paytda bir-birini to'ldiradigan milliy adabiyotlar jahon adabiyotini tashkil etadi. Shunga ko'ra, xalqlar adabiyoti bir-biri bilan chambarchas bog'lanib, tobora ko'proq o'zaro aloqada bo'lish va o'zaro ta'sirni adabiy-tarixiy makonda o'rganish jahon adabiyotshunosligining har tomonlama rivojlanishi uchun alohida ahamiyat kasb etadi. Bu boradagi taniqli rus yozuvchisi N. I. Kondradning "Bashariyatning madaniy qadriyatlari doimo bir-biri bilan uzviy aloqada bo'lgan va busiz taraqqiyot mavjud emas" degan so'zlarini ko'pchilik yaxshi biladi. Yuqoridagilardan kelib chiqib, qayd etish mumkinki, dunyodagi har bir millat va elatlarning madaniy, etnik tarixini bilish, madaniy-ma'naviy hayoti haqidagi tasavvurlar shakllanishida jahon adabiyotining o'rni beqiyosdir. Kuzatishlarimizdan ma'lum bo'lishicha, hozirgi kungacha ingliz adabiyotining har bir adabiy davrida ayol obrazi tasvirlangan ko'plab asarlar yaratilgan. Xususan, Jeyn Ostinning "G'urur va andisha" asaridagi Elizabet Bennet xarakteri, Sharlotta Brontening "Jeyn Eyer" romanidagi Jeyn Eyer obrazi, Margaret Mitchellning "Shamollarda qolgan hislarim" asaridagi Skarlett O'Hara obrazi shular jumlasidandir. Bundan tashqari taniqli ingliz yozuvchilaridan bo'lgan Charliz Dikens, V. Skott, Emili Bronte kabi jahon adabiyotining buyuk darg'alari o'z asarlarida ayol obrazini tasvirlashga harakat qilganlar. Ayol dunyo va insoniyatning boshlanishi hisoblanib, uning go'zalligi, jozibasi, boy ma'naviy dunyosi shoir va yozuvchilarni hamisha ilhomlantirgan. Go'zal ayol tasvirlari hali hamon kitobxonlar qalbini hayajonga solib kelmoqda. A. S. Pushkin adabiy aholisiga mansub ayollarning ilohiy go'zalliklari va Lev Tolstoyning maftunkor ayol obrazlari, I.S.Turgenev asarlaridagi qahramon ayol obrazlari, N. A. Nekrasovning oddiy dehqon ayollari obrazlari tasvirlangan asarlari bugungi kunda ham adabiy-estetik qiymatini yo'qotmagan. XX asr shoir va yozuvchilari ham o'z an'alariga amal qilib, hayratga sazovor ayol obrazlari tasvirlangan asarlar yaratganlar. Jahon adabiy tanqidida XX asr oxirida ayollar nasri o'zbek badiiy adabiyotida adabiy-madaniy yo'nalish sifatida e'tirof etildi. Shu davrda o'zbek adabiyotida ayol estetikasi, ayol qo'lyozmasi, ayol fenomeni, ayol o'zbek adabiyotida ayol estetikasi, ayol qo'lyozmasi, ayol fenomeni, ayol ijodkorligi, ayol donishmandiligi, ayol sabri va toqati kabilarga alohida e'tibor qaratildi. XIX asr adabiy-badiiy tasvirlari esa ayolning zamonaviy qiyofasiga yo'naltirildi.

Jahon adabiyotshunosligini kuzatar ekanmiz, adabiyot jamiyat qadriyatlarini aks ettirishi va ushbu qadriyatlarni amalga oshirishga oid g'oyalar ilgari surilganligini ko'ramiz. Ammo

1970-yillardagi feministic harakat Amerika madaniyatiga chuqur ta'sir ko'rsatgan bo'lsa-da, jamiyatda hali ham erkaklar hukmronlik qiladi va ayollar madaniy tenglikka erishishlari uchun ko'p harakat qilishlari kerak deb qaraladi. Shuning uchun adabiyotda ayollarning rolini qayta yaratish va qayta belgilash muhim vazifalardan biri sifatida qolmoqda. Shu bilan birga, yoshlar adabiyotida ayollar obrazining to'g'ri tasvirlanishi va unga tarix qanday ta'sir qilgani haqidagi yangicha qarashlar o'rtaga tashlanadi. Adabiyotshunos olim M. Baxtin ta'kidlaganidek, har bir milliy adabiyotning ahamiyati va o'ziga xosligini anglash uchun "ularni chet el adabiyotlari bilan birgalikda solishtirilgan holda ko'rish" muhimdir. "Hamma narsa taqqoslashda ma'lum" nazariy tamoyili voqelikning deyarli ko'plab hodisalariga nisbatan qo'llaniladi. Bu mashhur naql adabiy tanqid, adabiy hodisalar, badiiy asarlar, adabiy va badiiy obrazlar, muallif tarjimai holi va boshqa adabiy oqimlarni qiyosiy usulda tahlil qilishning asosiy nazariyalaridan biri sifatida namoyon bo'ladi. Taqqoslash-bilishning usuli sifatida "bir xil hodisalar"ning ma'lum sifat va miqdoriy tavsifini berish zaruriyati tug'ilganda, ular rivojlanishining umumiy va o'ziga xos qonuniyatlarini inobatga olgan holda qo'llaniladi.

Yuqorida aytilganlarga asoslanib, qiyosiy tahlil yordamida solishtirilgan materiallar orasidagi o'xshashlik va farqlarni aniqlash mumkin bo'ladi. Qiyosiy adabiyotda ma'lum vaqt oralig'ida bevosita aloqada va umumiy tarixiy xususiyatga ega bo'lmagan adabiyotlardagi o'xshash va o'xshash bo'lmagan hodisalarni o'rganish alohida o'rin tutadi.

Ayollarning tafakkuri, o'ziga xos xususiyati, chidam va bardoshi kabi xislatlari badiiy asarlarda o'z aksini topgan. Ularning yorqinligini, o'ziga xos shaxs ekanligini ifodalash bo'yicha nafaqat adabiyot namoyandalari, balki har bir san'at ahli turli nuqtai nazardan o'z tadqiqotlarini olib borishgan.

Adabiyotlarni tahlil qilar ekanmiz, ayollar obrazini o'rganish va tasvirlash, avvalo, gender muammolarini o'rganishdan boshlanganligi ko'zga tashlanadi. Ayol obrazini yaratishda asosan ayol va jamiyat o'rtasidagi munosabatning ifodalanishi, ayolning jamiyat qatlamlarida qanday tan olinishi va uning jamiyatda, oiladagi o'rnini tahlil qilgan holda ayol obrazining nasrda tasvirlanishi kuzatiladi. Har bir milliy adabiyotda ayol obrazini tasvirlashga keladigan bo'lsak, u o'sha xalqning tabiatiga, zamon ruhiga mos tarzda aks ettirilganligini ko'ramiz. Binobarin, bir xil sharoitda bir xil harakat qiladigan personajlar har bir adabiyotda turlicha gavdalanadi. Buning soddaroq izohi shundaki, har bir xalq og'zaki ijodining o'ziga xosligi masalan, "Zumrad va Qimmat"i bo'lishi, hech biri ikkinchisini takrorlamasligidir. Ammo voqealarning cho'qqisida bo'lgan va

asar markazida turgan ayol obrazi har qanday xalq adabiyotida turlicha tasvirlanganligini ham unutmashlik lozim.

Ma'lumki, ingliz va o'zbek adabiyotida ayol obrazini yaratishga juda ko'plab adabiyot vakillari qo'l urishgan. Bunda har bir yozuvchi o'z dunyoqarashidan kelib chiqqan holda, ma'lum bir ayol obrazini o'z asarlarida gavdalantirishga harakat qilishgan. Jumladan, rus olimi Ye.Shore ayollar obrazini malikalar, jodugarlar, farishtalar, yoqimli, jozibali ayollar va mehribon ona xislatiga ega ayollar tarzida tasniflaydi. Bunda, albatta, tasvirlash jarayonida nafaqat yozuvchining pozitsiyasi, balki millat, davlat, til va madaniyat ham o'z ta'sirini ko'rsatadi. Misol uchun Sharqda aynan o'zbek adabiyotida ayol — ona, ayol — rafiqqa timsollari orqali tasvirlangan asarlar ko'p uchraydi. Bu bizning jamiyatimizda ayolning asosiy vazifalari oila va oilada farzandlar parvarishi bilan bog'liqligi holatiga ishora qiladi. Lekin zamonaviy adabiyotlarni ko'zdan kechiradigan bo'lsak, ayolning vazifasi nafaqat oila, uy yumushlari bilan chegaralanib qolish, balki ayol jamiyatning bir bo'lagi sifatida ham tasvirlanish holatlari ham kuzatiladi. Bu shundan dalolat beradiki, bugungi kunda ayolning jamiyat bilan aloqasi kuchayib bormoqda va bu badiiy asarlarda o'z aksini topmoqda.

Hozirgi kungacha yaratilgan salmoqli asar mualliflaridan O'tkir Hoshimov, Xurshid Do'stmuhammad, Erkin A'zam, Nazar Eshqobil, Isajon Sulton, Ulug'bek Hamdam, Zulfiya Qurolboy qizi, Luqmon Bo'rixon kabi adiblar ayol obrazini chuqurroq ochib berishga harakat qilishayotganliklarini ko'ramiz. Ular orasida ayniqsa, O'tkir Hoshimov o'zining ko'plab asarlarida o'zbek ayoli qiyofasini, ayolning jamiyatdagi o'rnini, ayolning to'laqonli obrazini yoritib berishga intilganligini alohida qayd etishimiz mumkin. Adibning 1993-yilda yozilgan "Tushda kechgan umrlar" romanida ayolning sadoqati, ayolning sabri, ayolning asl ona, yor qiyofasi ochib berishga harakat qilingan hamda bu borada o'ziga xos yangicha yondoshuvlar ko'zga tashlanadi. Romandagi asosiy qahramonning erkak bo'lishi asardagi ayol obrazini ochib berishda muammo yuzaga keltirmagan, aksincha, romandagi erkak obrazidagi xislatlar va ayolning jamiyat, ijtimoiy turmush bilan munosabatlarini taqqoslash orqali ayol obrazini tasvirlashga yordam berganligi kuzatiladi. Asardagi syujetlardan ma'lumki, romandagi ayol qahramonlar Rustanning umr yo'ldoshi Shahnoza, Qurbonboy xola va uning qizi qiyofasida ayolning jamiyat bilan munosabatlari teran yoritib berilgan. Asarlarida ona, ayol timsoliga tez-tez murojaat qilgan adiblarimizdan yana biri Isajon Sultondir. Uning "Jahon so'z san'atida onalar vasfi, onalik sha'ni, ayol haq-huquqi va muammolariga bag'ishlanib bitilgan, qadr topgan, asarlar oz emas. Isajon Sulton qissasi asl onaizorlikning shakllanishi va

shakllantirilishidek og'ir, zahmatli voqeiy-ilohiy tadbir qonuniyatini islomiy tarzda, sobit milliy turmush tarzi va iymoniy ko'rsatmalar asosida poetik tafakkur bilan ijod etilgan o'ziga xos badiiy asar namunasidir. Isajon Sultonning "Onaizorim" asari mangu mavzuning yangi, eng ulug'vor tomoni haqidaligi, adabiy-estetik yondashuvning mavjudligi bilangina emas, balki boshqa qator fazilatlariga ko'ra ham bugungi o'zbek nasrining ko'rkam yangiligidir", deb yozadi adabiyotshunos olim Tohir Shermurodov. Darhaqiqat Isajon Sulton ijodidagi yetakchi obrazlardan biri ona obrazidir. U boshqa adiblardan farqli o'laroq ona obraziga prototip o'laroq o'z onasini tanlaydi. Bu obraz zamirida butun o'zbek onalari portretini yaratishga intiladi. "Onaizorim"dan so'ng adib o'zining bir qator hikoyalarida ayollar obraziga murojaat qiladi. Jumladan, "Shamolli kecha", "Tosh kelinchak" kabi bir qator hikoyalarida ayol obrazining turli ko'rinishlarini yaratishga harakat qiladi. Adibning "Men, onam va O'rta yer dengizi" hikoyasidagi ona u yaratgan obrazlar ichida o'ziga xosligi bilan ajralib turadi. Hikoya chuqur psixologizm va dramtizmga boy bo'lib, unda hikoya qahramoni keksalik gashtini surib, hayot falsafasini farzandlariga, nevaralariga o'qitayotgan, mushohadakor, ammo hali ham qarashlari o'tkir ma'noli o'zbek onasi haqida so'z boradi. Yozuvchi o'z hikoyasida: "Onam... o'zgarib qolibdiku?" deb o'ylayman bildirmasdan razm solib. Qaddini tik tutib, mag'rur yurishlari o'sha-o'sha, biroq avvalgi shiddati sezilmaydi. Sekinroq, avaylabroq qadam bosadi. Men oldin ko'rmagan, payqamagan ko'p xavotirlar bor bu qiyofada", deya ta'kidlash orqali onasidagi o'zgarishlarni psixologiktavsiflash orqali ayol obrazini tasvirlashga harakat qiladi. Asarda muallif o'zbek onasi qiyofasining fazilatlarini, hech kimga o'xshamaydigan qirralari, dunyodagi voqea-hodisalarga, oilaga, el-ulusga, zurriyodiga, ota-onaga munosabatini badiiy ifoda etadi.

Adabiy manbalar tahlilidan ayon bo'ladiki, ingliz adabiyotida ham ayol obrazi davrlar davomida o'zgarib borgan. XIX asr ingliz nasrida ayol obrazi erkak yozuvchilar tomonidan to'laqonli ideallashtirilgan holda yaratilganligi ko'zga tashlanadi. U. Skotning "Ayvengo" romanida ingliz ayoli obrazi Rovenah yahudiy go'zali Revekadan farqli o'laroq, passivligi, yumshoqligi, qarshilik ko'rsatishga qodir emasligining ideallashtirilgan timsolini ko'rishimiz mumkin. Bu borada, faqatgina sanoqli yozuvchilar garchi syujet jihatdan vaziyatlar juda stereotipik tarzda hal qilingan bo'lsa-da, ayol obrazini stereotiplashdan chetga chiqishga muvaffaq bo'lishadi. Tekkereyning "Vanity Fair" romanidagi Rebekka Sharp va Emiliya Sedli, U. Kollinzning "The Women in White" asaridagi Merion Golkomb ayol qahramonlar stereotiplashdan chetga chiqilgan asarlar sirasiga kiradi.

NATIJALAR VA MUHOKAMA

Manbalardan ma'lum bo'lishicha, har bir mamlakatda ayol obrazini tasvirlash usuli turlicha qiyofalar, turlichadunyoqarashlar bilan boyitilgan. Misol tariqasida oladigan bo'lsak, o'zbek xalqining jahon xalqlari madaniy merosining munosib durdonalardan biri bo'lgan "Alpomish" dostonidagi Barchin obrazi vafo, fidoyilik, mardlik kabi yuksak fazilatlarini o'zida mujassam etgan. Abdulhamid Cho'lponning "Kecha va kunduz" romanidagi Zebi obrazini oladigan bo'lsak, ayol xilqatining naqadar soddaligi, go'zalligi, odobi, betakrorligini adib mohirlik bilan namoyon qilib bera olgan.

Hozirgi globallashuv jarayonida xalqimizning ma'naviy, siyosiy va diniy savodxonligini yuksaltirish zamonamizning eng katta talabi bo'lib qolmoqda. Bu borada ayollar masalasi alohida ahamiyat kasb etadi. "Bugungi kunda ayollar huquqlari inson huquqlarining ajralmas qismi sifatida, erkak va ayol o'rtasidagi ijtimoiy va huquqiy tenglik masalasi dolzarbligini ko'rsatmoqda. Bugungi kunda dunyoning ko'plab mamlakatlarida ayollarning maqomi bilan bog'liq jiddiy muammolar vujudga kelmoqda. Davlatimiz rahbari tomonidan ilgari surilgan 2017–2021yillarga mo'ljallangan Harakatlar strategiyasi va 5 ta muhim tashabbusda ham xotin-qizlarning ijtimoiy-siyosiy faolligini oshirish, davlat va jamiyatdagi rolini kuchaytirish, xotin-qizlarning bandligini ta'minlash, kasb-hunar kollejlari bitiruvchilarini tadbirkorlik faoliyatiga keng jalb etish borasidagi ishlar amalga oshirilmoqda. Barcha harakatlar xotin-qizlarni jamiyat bilan aloqasini kuchaytirishga qaratilmoqda. Bundan tashqari ayolning jamiyat va oiladagi o'rnini har bir millat adabiyotida yoritilgan ayol qahramon obrazidan ham bilib olsak bo'ladi, o'xshash va farqli jihatlar bo'yicha xulosa chiqarishga imkon beradi. Bu orqali jamiyatda ayolning o'rni va uning o'zaro munosabati ochiq-oydin belgilanib boradi. Ikki millat adabiyotini kuzatish chog'ida amin bo'ldikki, ayollar obrazlari davr evolyutsiyasiga duch kelgan bo'lib, har bir zamon va makonda turlicha tasvirlangan ayol qahramonlar mavjud.

XULOSA

Ingliz va o'zbek adabiyoti hamisha o'zining g'oyaviy mazmunining teranligi, hayot mazmun-mohiyati masalalarini hal etishga tinimsiz intilishi, insonparvarlik munosabatlari, tasvirlashning haqqoniyligi bilan ajralib turadi. Ingliz va o'zbek yozuvchilari ayol obrazlarida eng yaxshi xususiyatlarni ifodalashga intilishgan. O'zining sodiq va mehribon qalbi, betakror ma'naviy go'zalligi bilan ajralib turadigan ayol obrazlari jahon badiiy adabiyotida turlicha tasvirlangan. Ayol ko'p qirrali xilqat bo'lib vaqt o'tishi

bilan uning vazifalari kengayib, dunyoga qarashi o'zgargan bo'lishidan qat'iy nazar uning nozikligi, oilaparvarligi, mehribon ona kabi xislatlari o'zgarmasdan qolaveradi. Mustaqillik davri o'zbek qissanavislari badiiy, adabiy ijodiy tajribalarini to'plashda milliy qissachilikdan tashqari, dunyo qissachiligi tajribalarini o'zlashtirdi va milliy islomiy badiiy talqinlarga yuz burganini ko'rsatdi. Adabiyotning bosh qahramoni, bosh mavzusi ayoldir. To'g'ri, adabiyotlarda ota-onaga muhabbat, tabiat go'zalligi, insof, farzand muhabbati, dushmanga nafrat kabi abadiy mavzular mavjud bo'lib, ularning har biri minglab xalqlarning adabiyotida tarannum etiladi. Ayollar mavzusini o'rganish ham adabiyotshunoslikda tadqiq etilishi lozim bo'lgan dolzarb vazifalar sirasiga kiradi.

REFERENCES

1. Ahrorovna, N. N., & Marjona, M. (2021). Essential Memory Improving Techniques in Teaching and Learning Process. "ONLINE - CONFERENCES PLATFORM, 62–68. — URL: <http://papers.onlineconferences.com/index.php/titfl/article/view/589>
2. Бахтин М.М. Вопросы литературы и эстетики. — М., 1975. — 504 с.
3. Eshmatova Y.B. Istiqlol davri o'zbek qissachiligida ayol ruhiyatining badiiy talqini. Fil. fan. nomz...diss. — Toshkent, 2020. — 167 b.
4. Ika M, Aditya P. Representation of Women Image in Anthology of Poetry "Poetry of Rahim" by the Women Poet of five Countries //The 1st International Seminar on Language, Literature and Education, KnE Social Sciences, pages 588–594. DOI 10.18502/kss.v3i9.2722
5. Карагода А.П. Социокультурная обусловленность женских образов в искусстве нового времени: дис. ... канд. искусствоведения. — Краснодар, 2019. — 155 с.
6. Хабибуллина Л.Ф. Женский национальный тип в английской литературе XIX века // Вестник Челябинского государственного педагогического университета, 11-1, 2009. — С. 292–299.
7. Kodirova G. The comparison of Women image in Russian and English Literature. 2021// International Journal on Orange Technologies, Volume 03, Issue 06, June 2021, p. 97–99. URL: — www.journalsresearchparks.org/index.php/IJOT e-ISSN: 2615-8140 | pISSN: 2615-7071
8. Конрад Н.И. К вопросу о литературных связях // Запад и Восток. — М., 1966. — С. 43–52.
9. Маданова, М. Актуальные вопросы литературной компаративистики. — Алматы, 1999. — 268 с.

